

Gazdálkodói Felmérés 2020

MÁJUS

**Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei
Kereskedelmi és Iparkamara**

Tartalomjegyzék

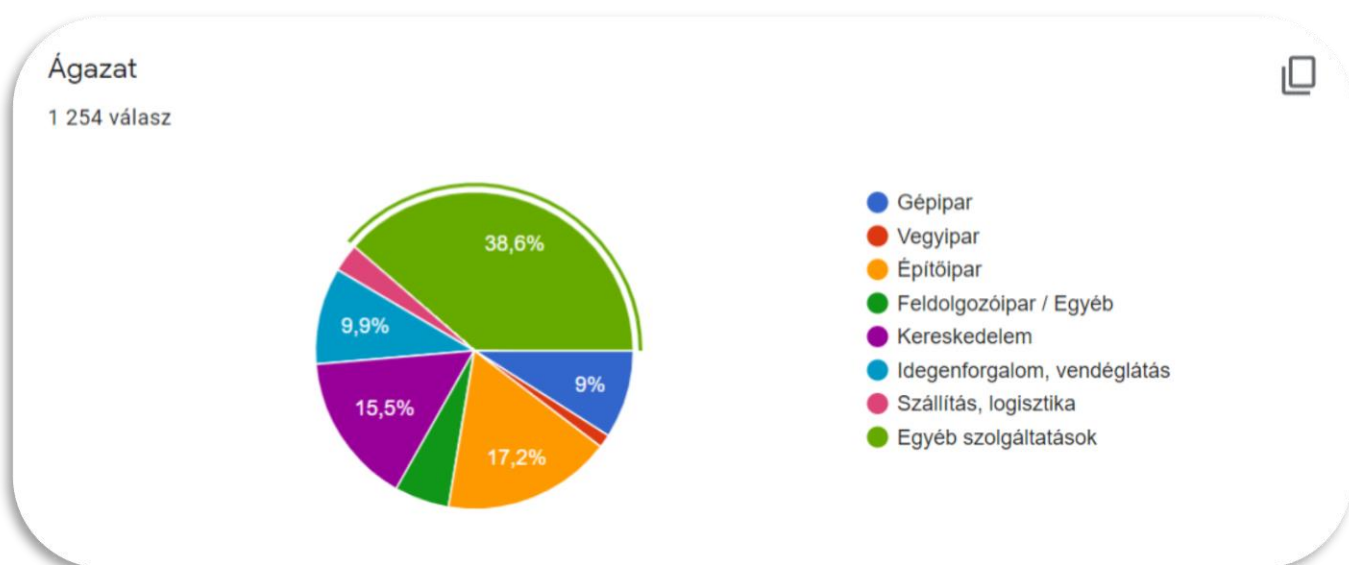
Összesített statisztikák, eredmények	3
Ágazati statisztikák, eredmények.....	8
• Gépipar	
• Vegyipar	
• Építőipar	
• Egyéb feldolgozóipar	
• Kereskedelem	
• Idegenforgalom, vendéglátás	
• Szállítás, logisztika	
• Egyéb szolgáltatások	
Cégnagyság szerinti statisztikák, eredmények.....	15
• 1-9 fő	
• 10-49 fő	
• 50-249 fő	
• 250 fő felett	
Járások szerinti statisztikák, eredmények	18
Mellékletek	19
• 1.sz. melléklet: Gazdálkodói vélemények, javaslatok	
• 2.sz. melléklet: Javaslatok a gazdaság újraindításához - kamarai feladatok	

Összesített statisztikák, eredmények

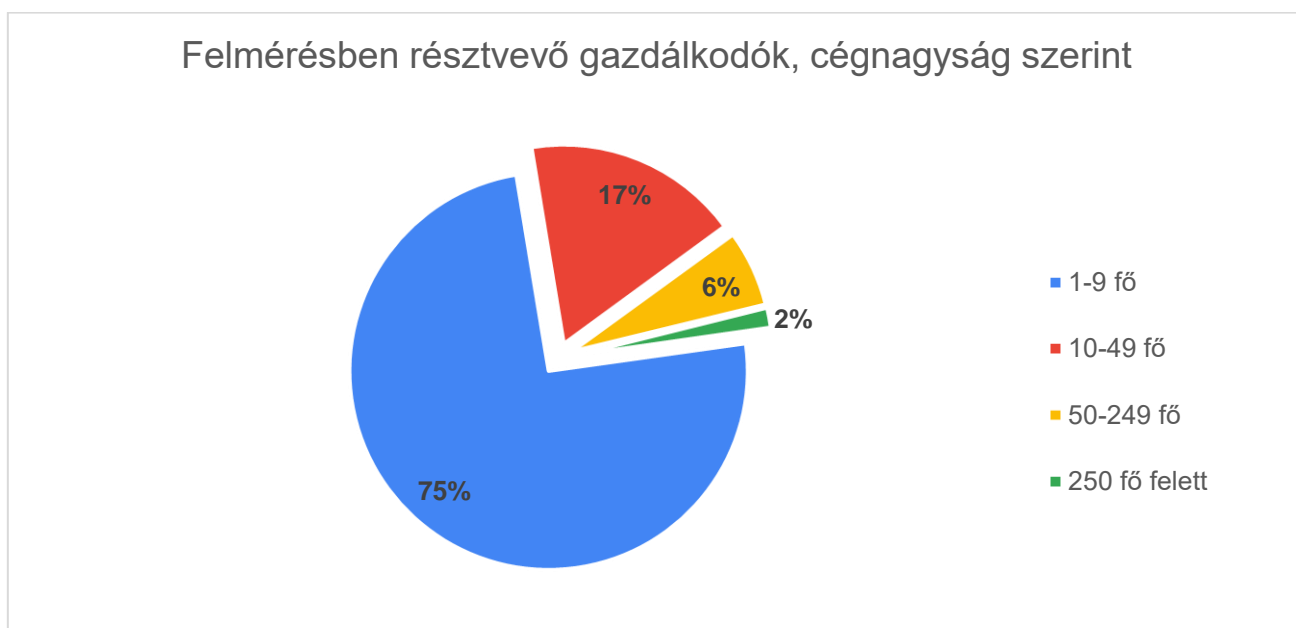
Felmérés időszaka: 2020.04.24. - 2020. 05. 13.

Kérdőívet kitöltött gazdálkodói szervezetek száma: 1254

A világméretű koronavírus-járvány hazánkban is komoly hatással van a gazdaságra. A Kormány eddigi gazdaságélénkítő csomagja sok ágazatban komoly segítséget nyújthat a gazdálkodó szervezeteknek, ugyanakkor a jövőre nézve vélhetően még számos kérdés merül fel, melyek megválaszolása, megoldása segíthet a járvány negatív gazdasági hatásainak az enyhítésében. E kérdések megválaszolásának elősegítése érdekében a BOKIK naprakész információt kért megyénk gazdaságának működéséről, jelenlegi foglalkoztatási helyzetről és vállalkozói kilátások tendenciáiról.

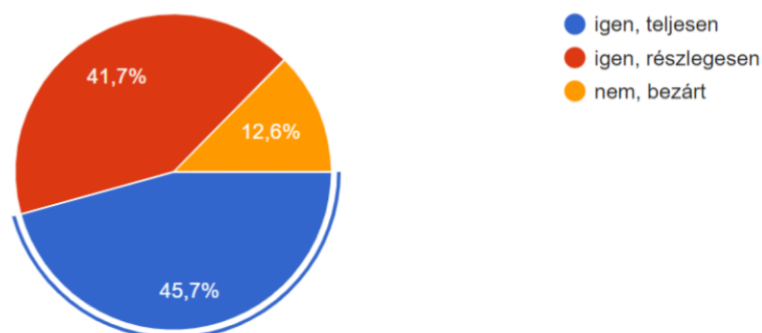
1. sz. ábra

2. sz. ábra

A veszélyhelyzet kihirdetése óta vállalkozása működik?

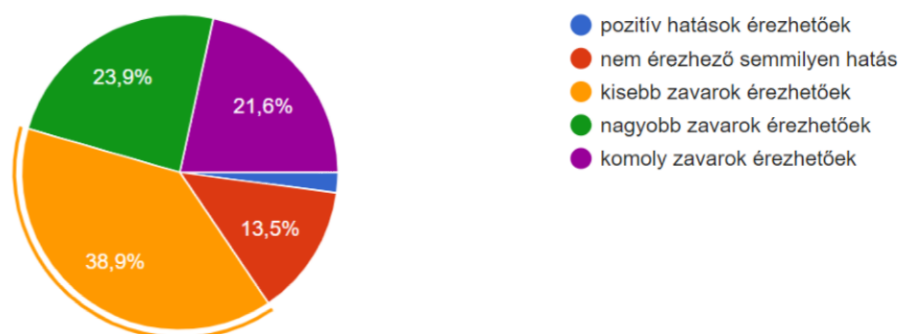
1 254 válasz

3. sz. ábra

Érezhetőek-e jelenleg az Ön cége működésében a koronavírus-járvánnyal összefüggő hatások?

1 254 válasz

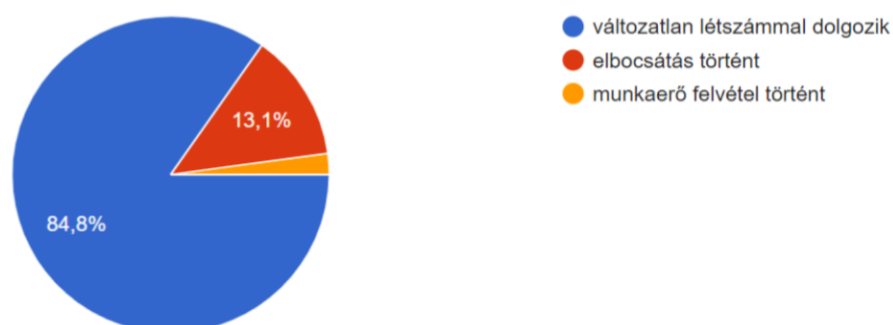

4. sz. ábra

Foglalkoztatás – Elbocsátás

A foglalkoztatás alakulása vállalkozásánál a veszélyhelyzet kihirdetése óta:

1 254 válasz

5. sz. ábra

155 gazdálkodó jelzett elbocsátást (13,1%)

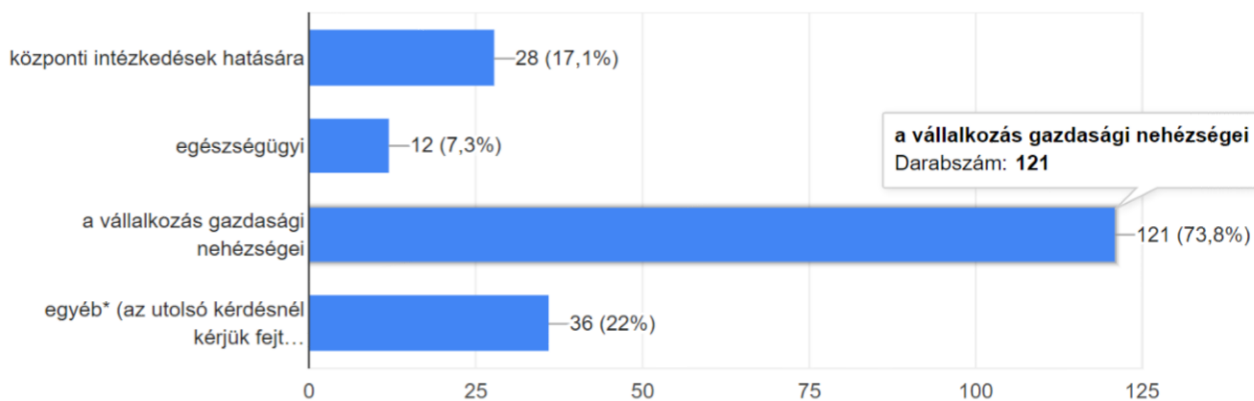
- 1-5 fő: 126 cég
- 6-30 fő: 27 cég
- 30 fő felett: 2 cég (100 és 150 fő)

A gazdálkodók összesen **804 fő** elbocsátására kényszerültek.

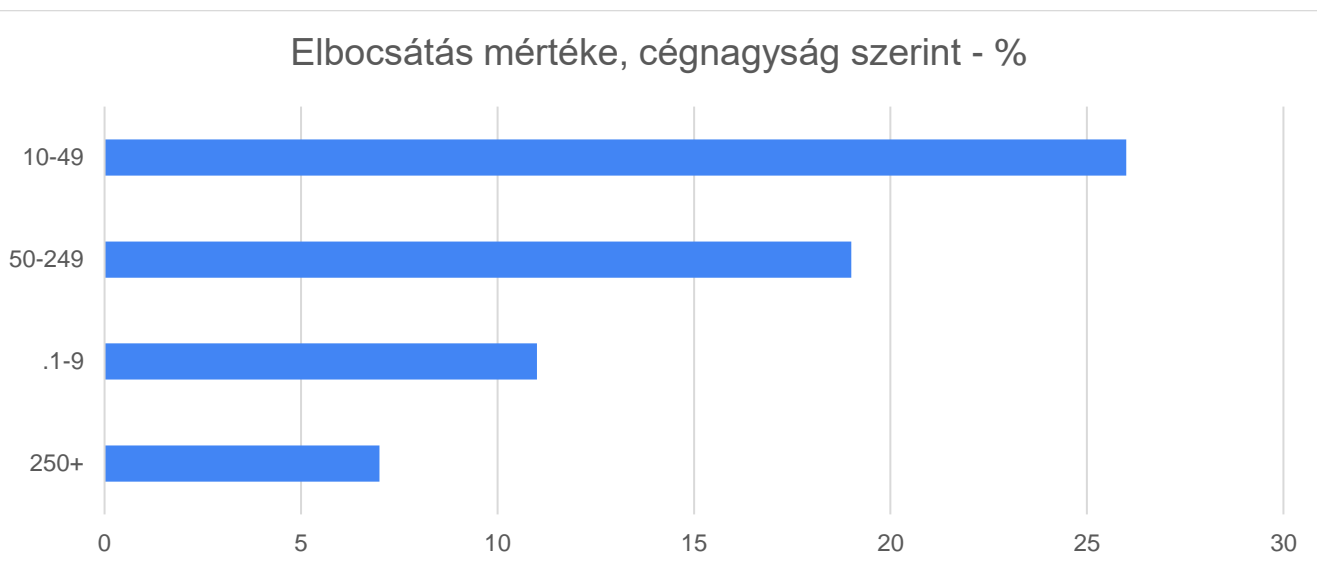
6. sz. ábra

Az elbocsátás okai:

7. sz. ábra

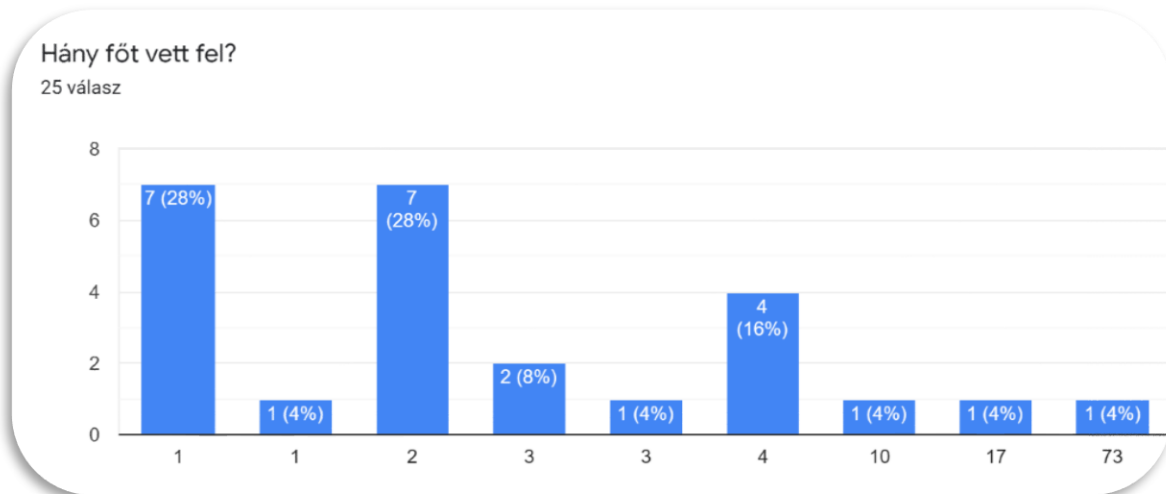
Elbocsátás mértéke, cégnagyság szerint - %

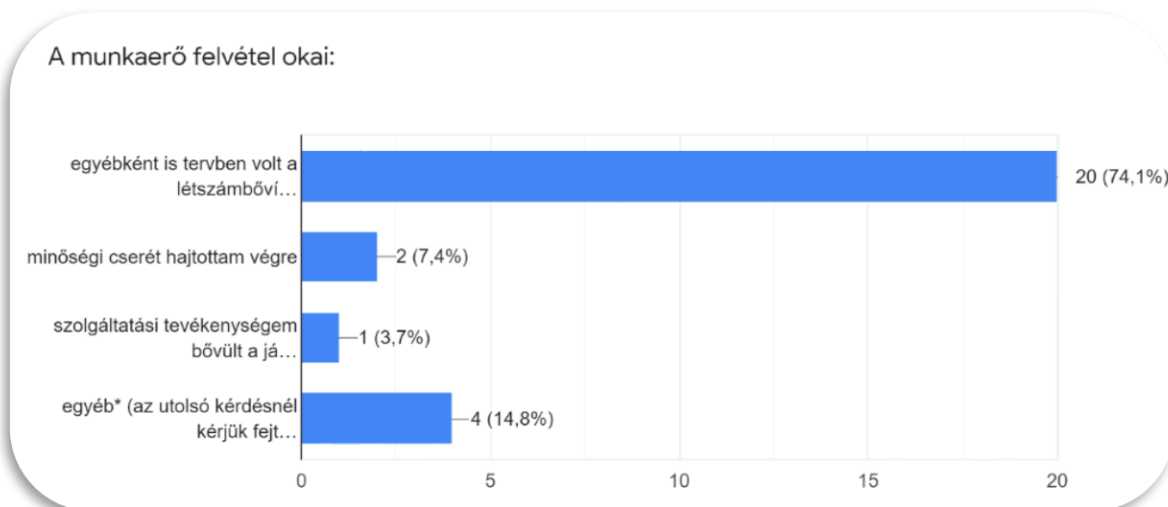
8. sz. ábra

Gazdálkodók méret nagysága alapján az elbocsátások előfordulását tekintve a kis és középvállalkozások körében a leggyakoribb a foglalkoztatotti létszám csökkentése a járvány időszakban.

Foglalkoztatás - Munkaerő felvétel

9. sz. ábra

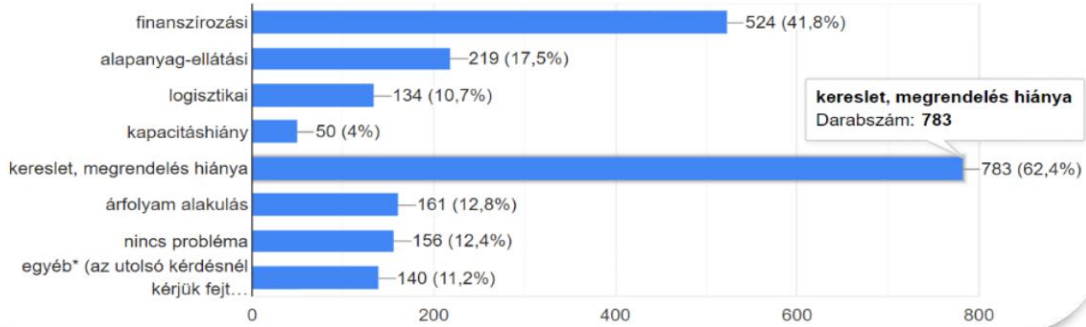
10. sz. ábra

A 10 főt meghaladó felvétel két ágazatban, a gépipar és a kereskedelem ágazatokban történt. A kereskedelmi ágazatról azonban elmondható, hogy csupán az élelmiszert és vegyiárut forgalmazó gazdálkodók tudtak a járványügyi helyzetet megelőző létszámmal és kapacitásokkal működni, míg a ruházati, elektronikai, játék és vegyes iparcikk forgalmazók súlyos időszakon mennek keresztül.

Problémák, információ

Milyen főbb problémákat lát vállalkozása további működésével kapcsolatban? (Kérem legfeljebb hármat válasszon!)

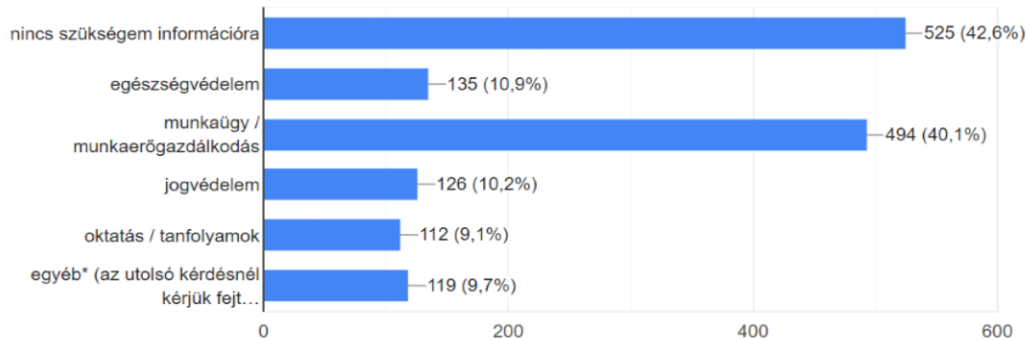
1 254 válasz

11. sz. ábra

Mely területen van szüksége bővebb információra a jelenlegi helyzet kezelésére?

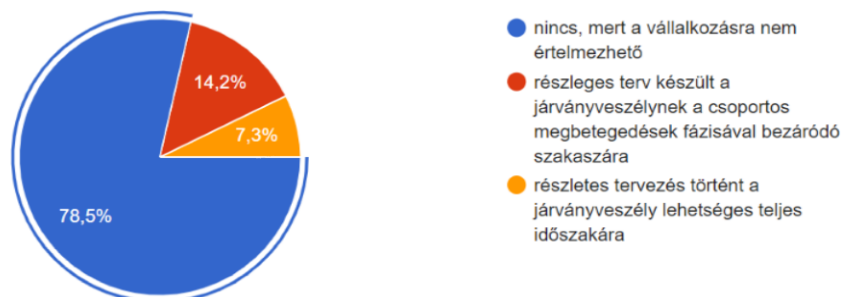
1 233 válasz

12. sz. ábra

Van-e a vállalkozásának munkaerő gazdálkodási terve (munkaerő-kihasználás, munkaerő átcsoportosítás stb.) a járvány különböző szakaszainak "túlélésére"?

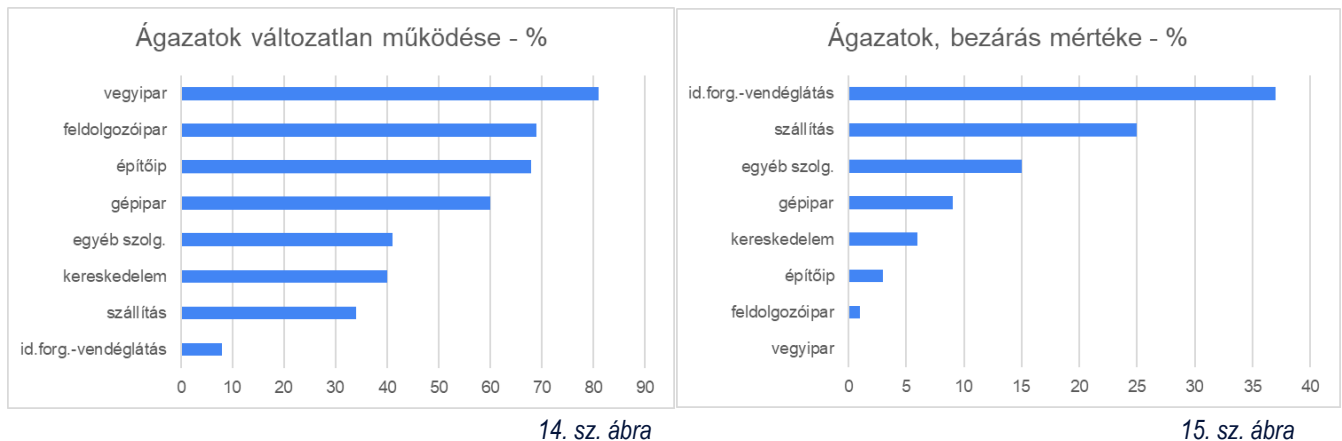
1 193 válasz

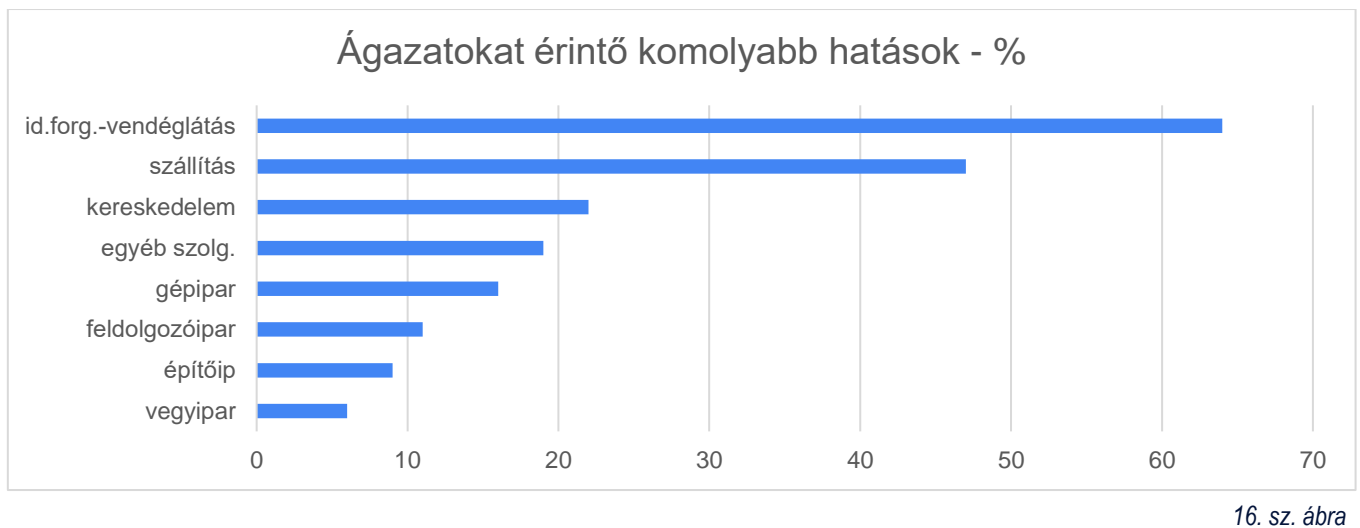
13. sz. ábra

A főbb problémákra adott válaszok elemzése megerősítette a korábbi jelzéseket, miszerint a megyei vállalkozók legnagyobb részének április- május hónapokban a kereslet, megrendelések hiánya jelentette a legnagyobb problémát. A második leggyakrabban említett nehézséget a finanszírozási problémák jelentik.

Ágazati statisztikák

A felmérésből jól kivehető a járványhelyzetben legnagyobb veszteséget elszenvedő ágazatok köre. Mind a változatlan működést, mind a kényszer leállást, bezárást, szüneteltetést jelző gazdálkodók az idegenforgalom, vendéglátás és a szállítás- logisztika ágazatok képviselői megyénkben.

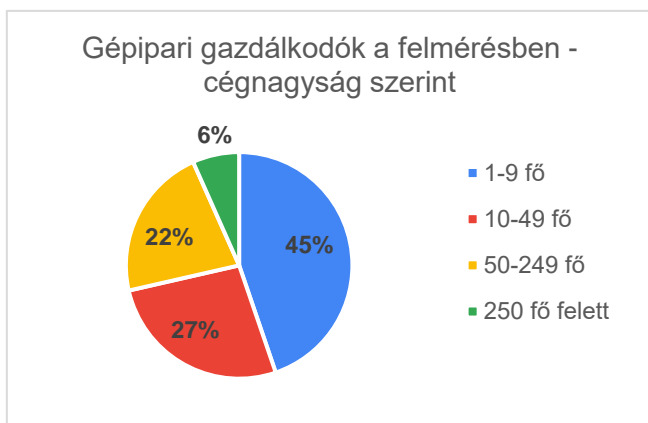

Gépipar

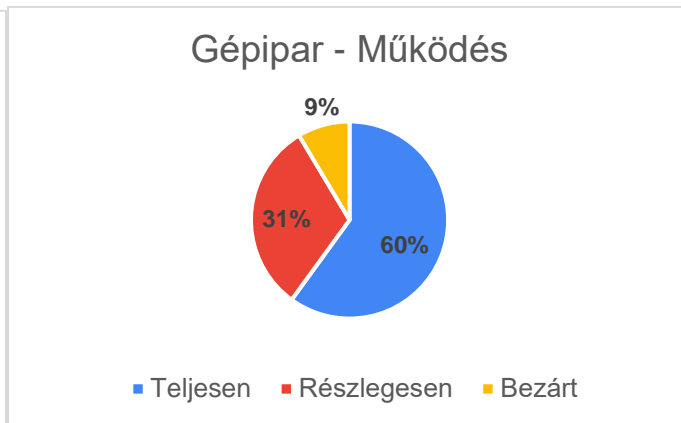
A gépipar a felmérésben: 9% - 113 gazdálkodó szervezet

A gépipari szektor a felmérésben részt vevő cégek válaszai alapján a veszélyhelyzet hatásait tekintve az ágazatok között a középmezőnyben foglal helyet. A vállalkozások több, mint 90%-a teljesen vagy részlegesen működik.

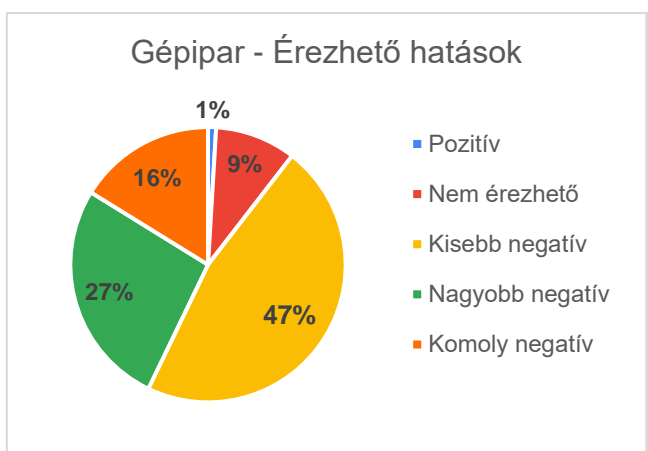
Elbocsátás 80 %-uknál nem történt, 4 %-uknál pedig új munkavállalók felvételére is sor került.

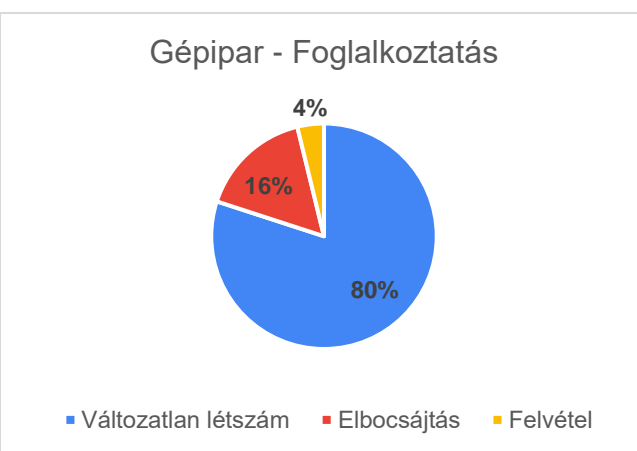
17. sz. ábra

18. sz. ábra

19. sz. ábra

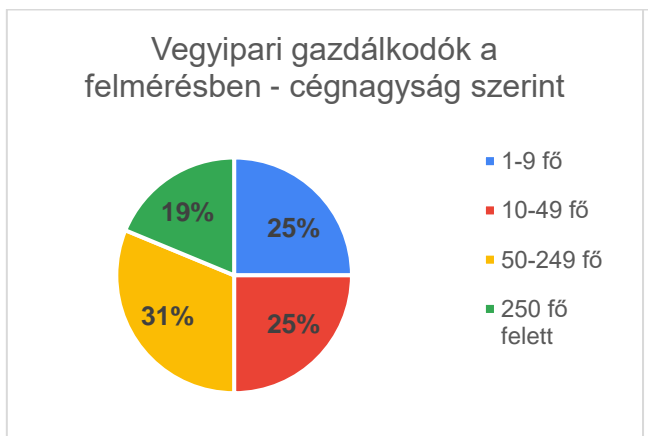

20. sz. ábra

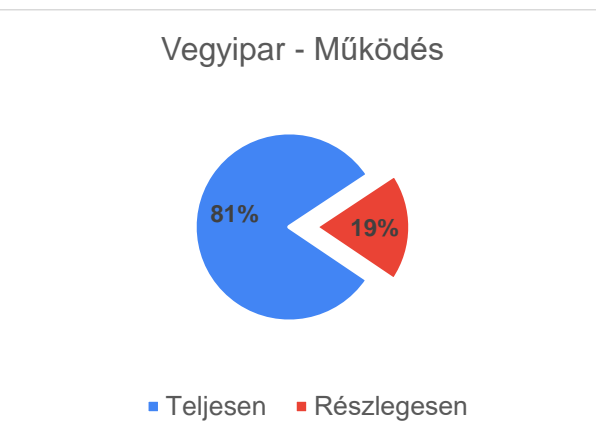
Vegyipar

A vegyipar a felmérésben: 1,4% - 17 gazdálkodó szervezet

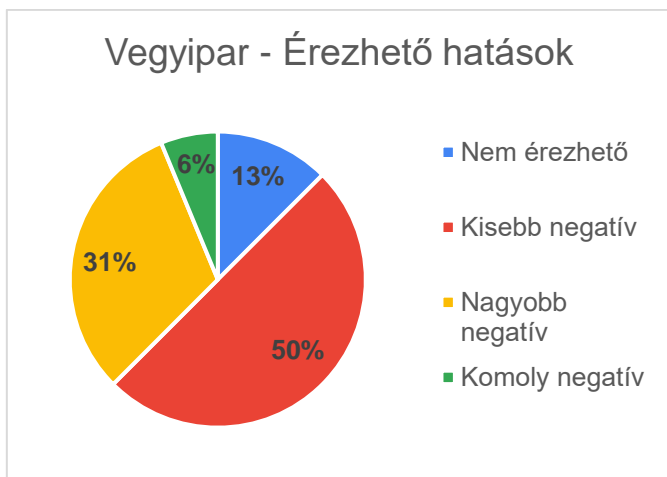
A vegyipari ágazat sínylette meg legkevésbé a válaszadó cégek körében a járványhelyzet hatásait. A vállalkozások közül senki sem zárt be, elbocsátás egyáltalán nem történt ezeknél a vállalkozásoknál, sőt 13%-uknál munkaerő felvételre került sor. A cégek 13%-a semmilyen negatív hatásról nem számolt be, és komoly negatív hatást is mindössze 6 %-uk jelzett.

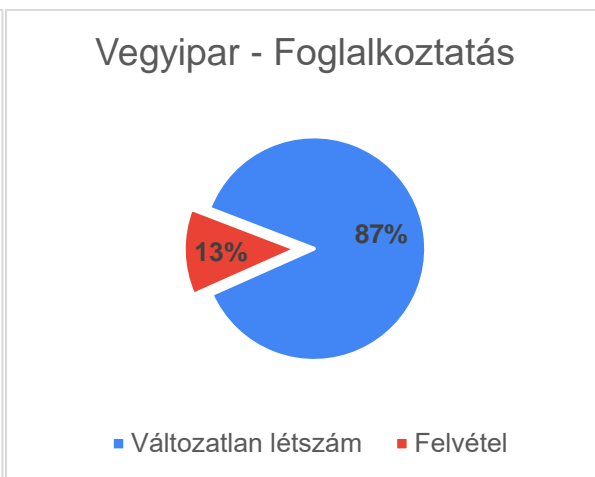
21. sz. ábra

22. sz. ábra

23. sz. ábra

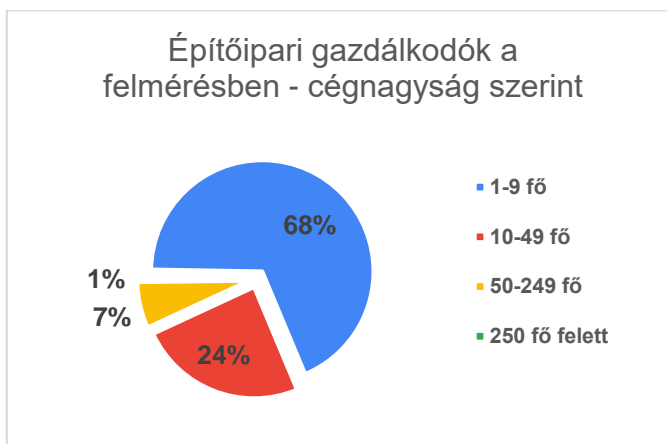

24. sz. ábra

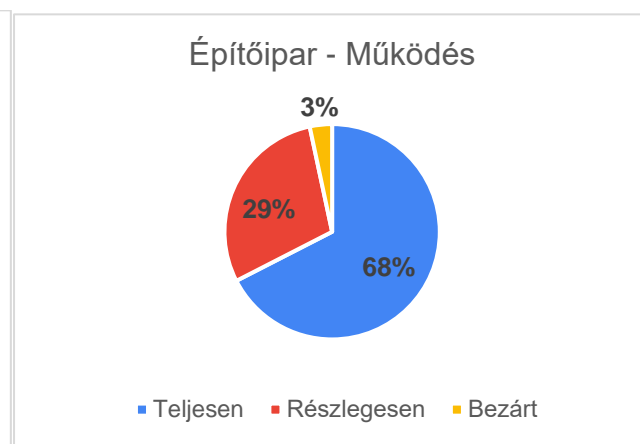
Építőipar

Az építőipar a felmérésben: 17,2% - 216 gazdálkodó szervezet

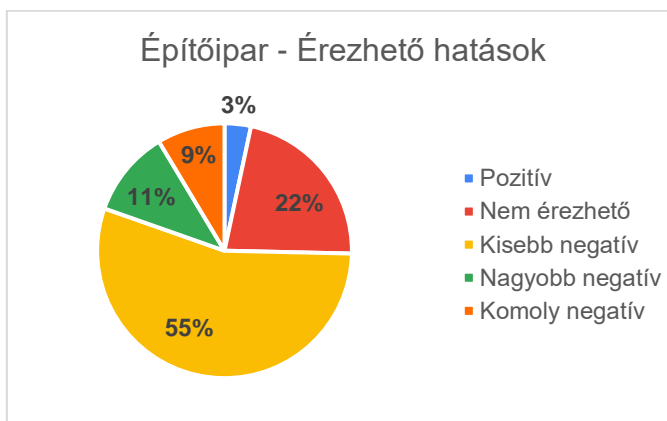
Az építőipari szektor a felmérésben részt vevő vállalkozások adatai alapján szintén viszonylag jól működik. A vállalkozásoknak csak 3 %-a zárt be, tehát majdnem 100%-uk teljesen vagy részlegesen működik. A foglalkoztatottak nagy részét megtartották, 9%-uknál elbocsátás történt, ugyanakkor 5%-uknál munkaerő felvételre került sor. Komolyabb negatív hatásokról mindössze 9 %-uk számolt be.

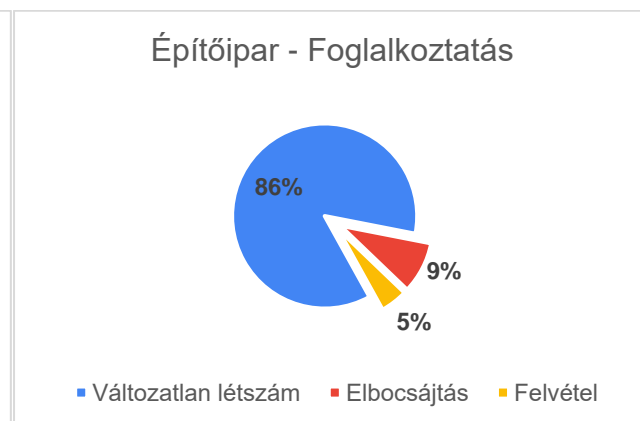
25. sz. ábra

26. sz. ábra

27. sz. ábra

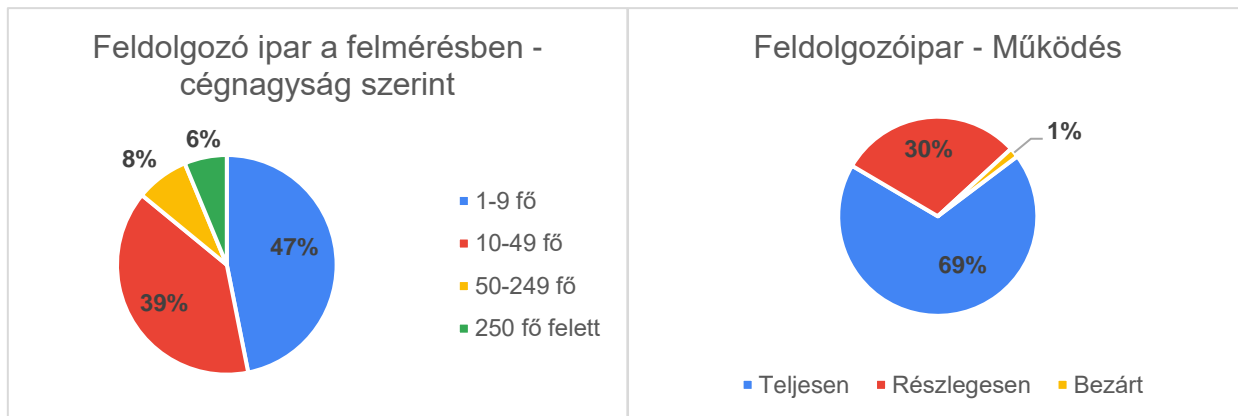

28. sz. ábra

Egyéb feldolgozóipar

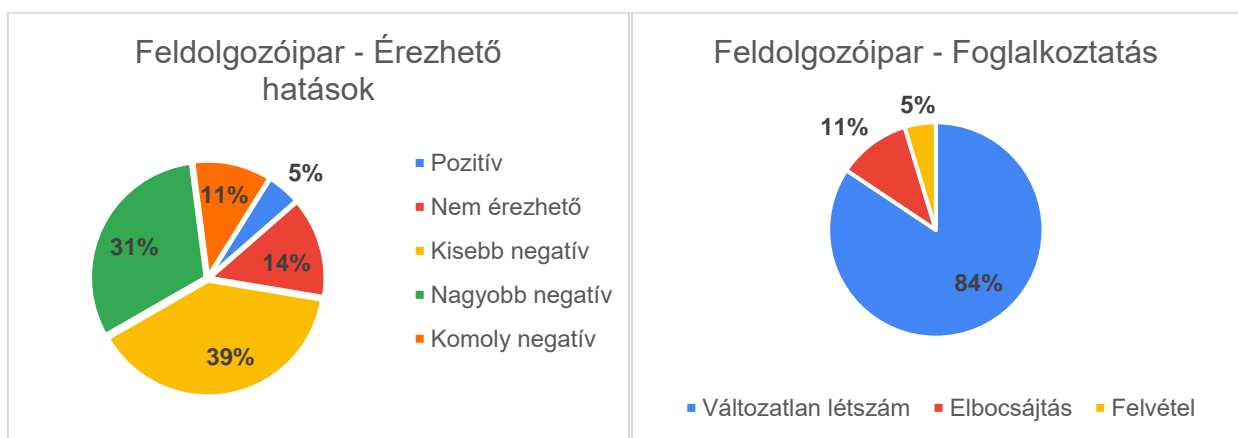
Az egyéb feldolgozóipar a felmérésben: 5,6% - 70 gazdálkodó szervezet

Az egyéb feldolgozóipari ágazatban tevékenykedő válaszadó cégek nagy része szintén működik, mindössze 1%-uk zárt be. Ugyan 11 %-uknál elbocsátás történt, de 5%-uknál munkaerőfelvételre került sor. Az ágazatban szereplő cégek sokszínűsége miatt a hatások vegyesek, mintegy 40% számolt be komoly vagy nagyobb negatív hatásról, szintén 40 % tapasztalt kisebb negatív hatásokat, míg akadtak vállalkozások, akik semmiféle hatást sem éreztek, illetve 5%-ukra pozitívan hatottak a járványhelyzet körülményei.

29. sz. ábra

30. sz. ábra

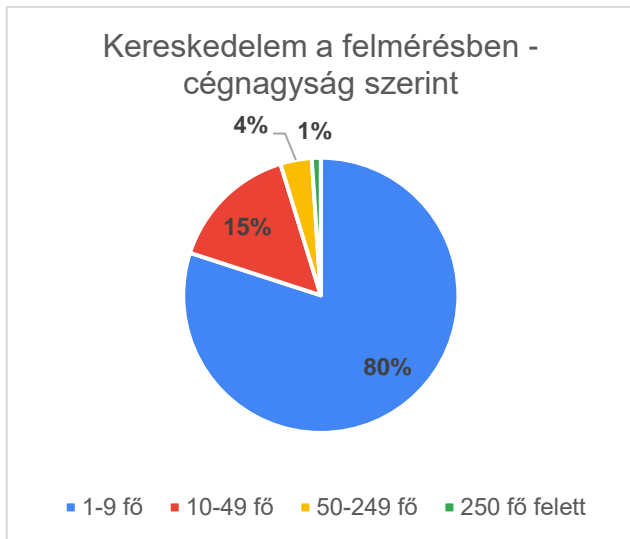
31. sz. ábra

32. sz. ábra

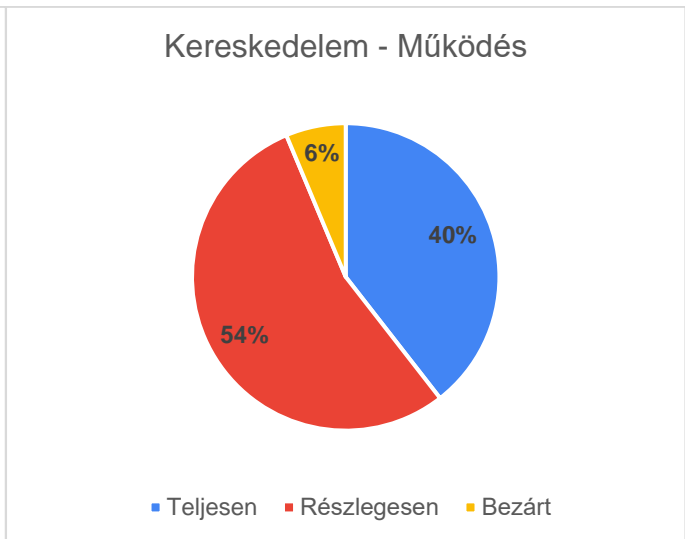
Kereskedelem

Kereskedelem a felmérésben: 15,5% - 194 gazdálkodó szervezet

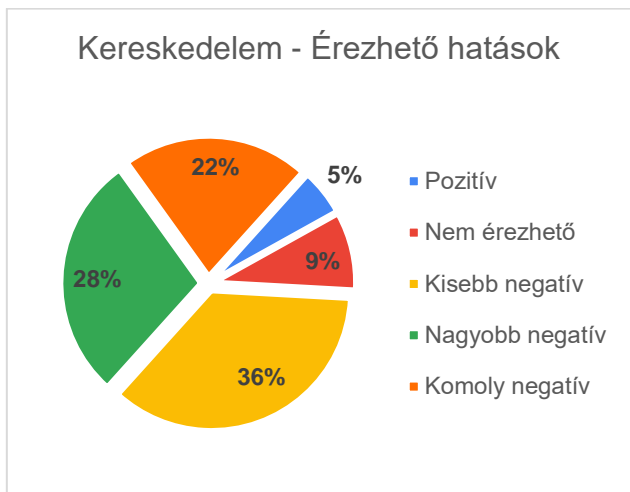
A kereskedelmi ágazat adatait nehéz egyértelműen értékelni, mivel az élelmiszer kereskedelmi egységek és a drogériák a hatályos kormányrendeleteknek hatására óriási bevételnövekedésre és megerősödéssel tettek szert, ugyanakkor a más területen működő kereskedelmi üzletek (ruha, cipő, bútor, ajándék stb.) nagy mértékű veszteségeket szenvedtek el, sok egység bezárt, és a felmérésben részt vevő cégek 22 %-ánál elbocsátásokra került sor.

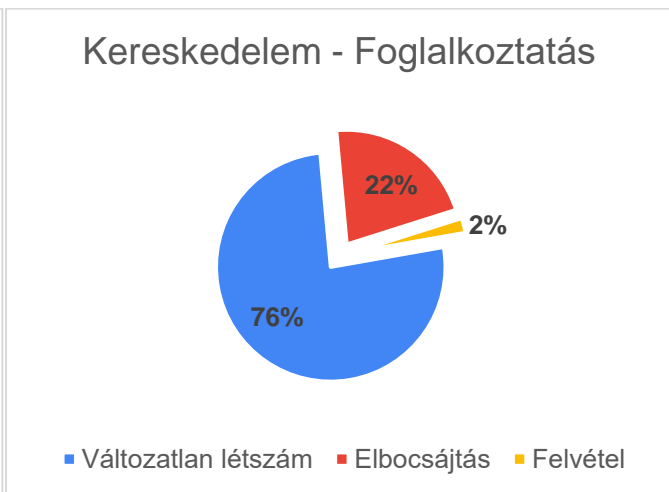
33. sz. ábra

34. sz. ábra

35. sz. ábra

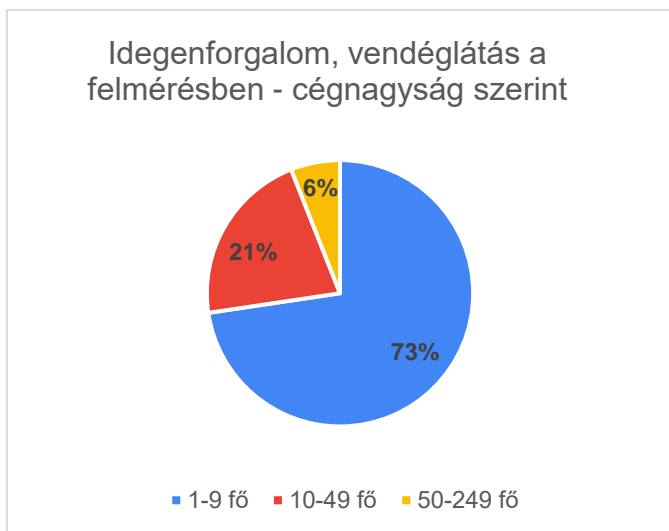

36. sz. ábra

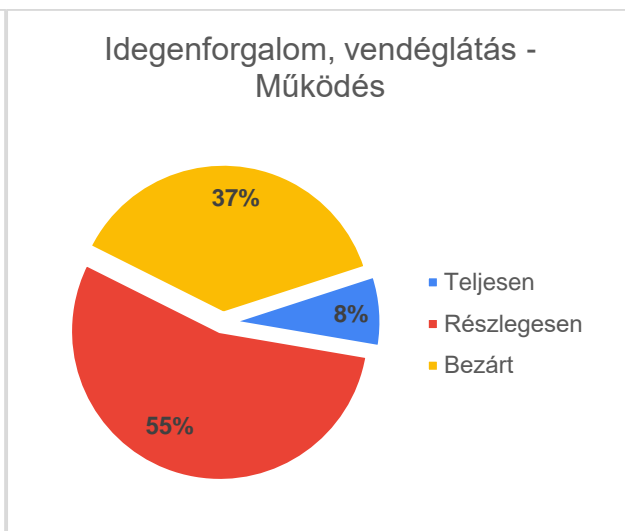
Idegenforgalom, vendéglátás

Idegenforgalom, vendéglátás a felmérésben: 9,9% - 124 gazdálkodó szervezet

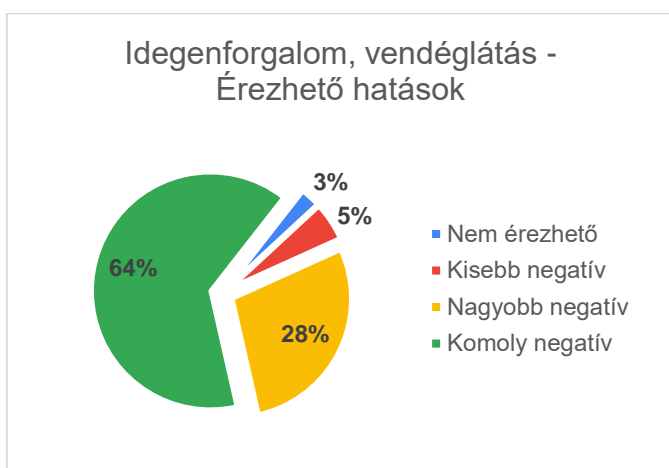
A járványhelyzet egyértelműen legnagyobb vesztese az idegenforgalmi ágazat megyénkben is. A felmérésben részt vevő vállalkozások mindössze 8 %-a működik teljesen, 55 % részlegesen, míg 37 % teljesen bezárt. 92 % számolt be nagyobb vagy komoly negatív hatásokról, 30 %-nál történt elbocsátás.

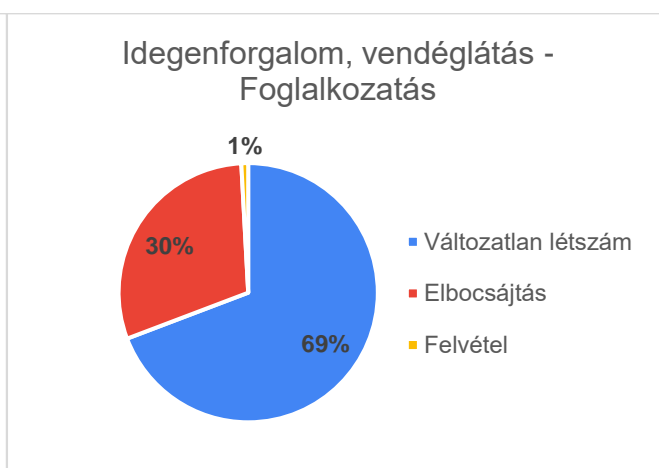
37. sz. ábra

38. sz. ábra

39. sz. ábra

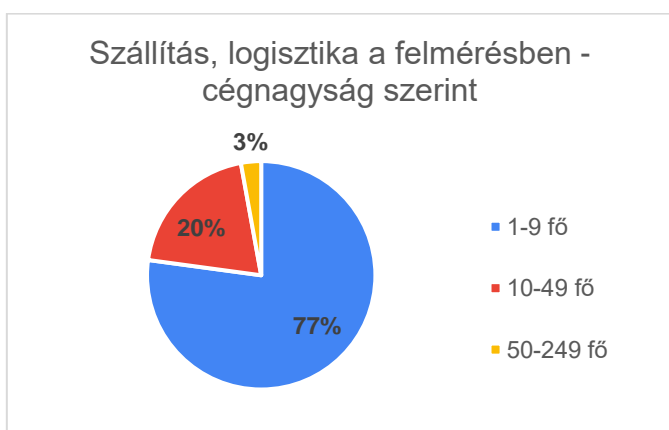

40. sz. ábra

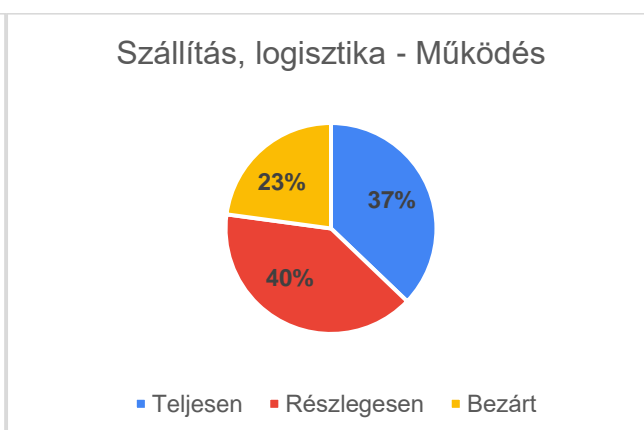
Szállítás, logisztika

Szállítás, logisztika a felmérésben: 2,9% - 36 gazdálkodó szervezet

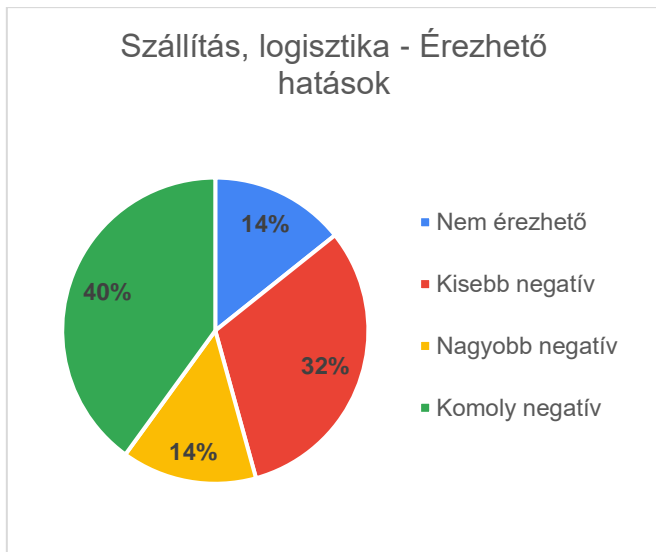
Az idegenforgalmi ágazat helyzetéhez hasonló a logisztikai szektor vállalkozásainak helyzete. A válaszadók adatai alapján az eredmények nagyon hasonlóak az idegenforgalom területéről beérkezett eredményekhez, annyi különbséggel, hogy a negatív tendenciák némileg kevesebb százalékban érvényesülnek.

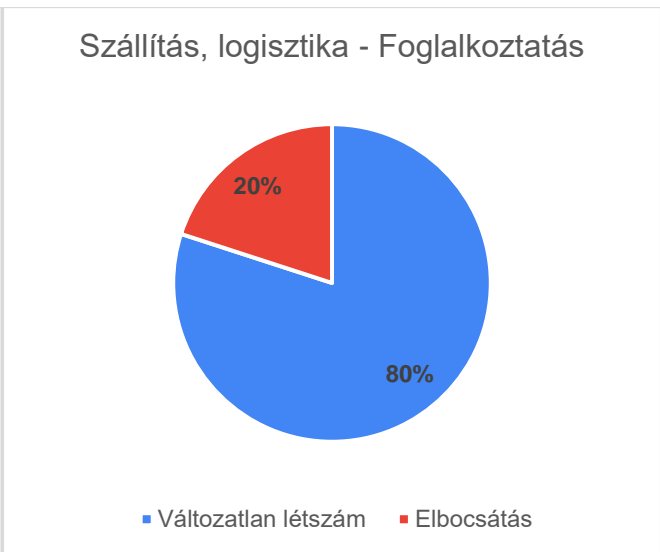
41. sz. ábra

42. sz. ábra

43. sz. ábra

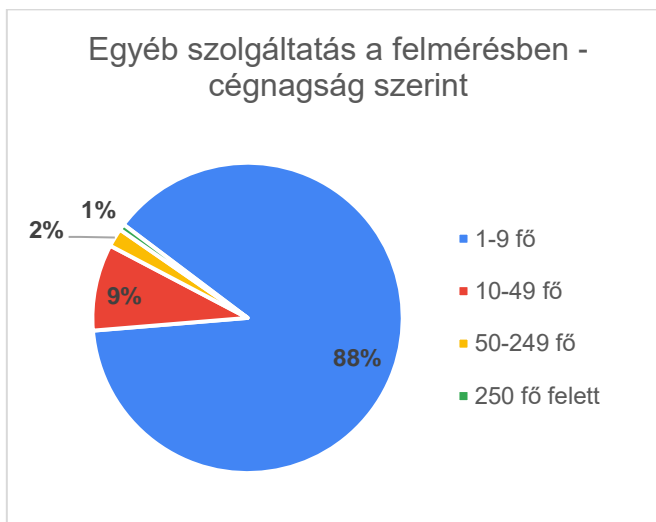

44. sz. ábra

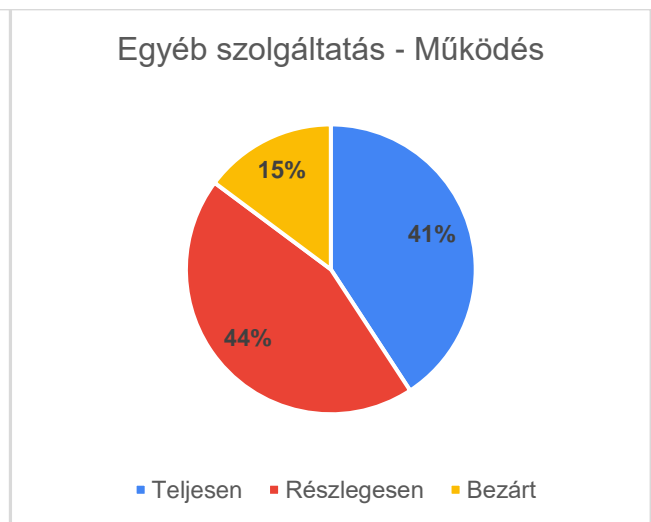
Egyéb szolgáltatás

Egyéb szolgáltatás a felmérésben: 38,6% - 484 gazdálkodó szervezet

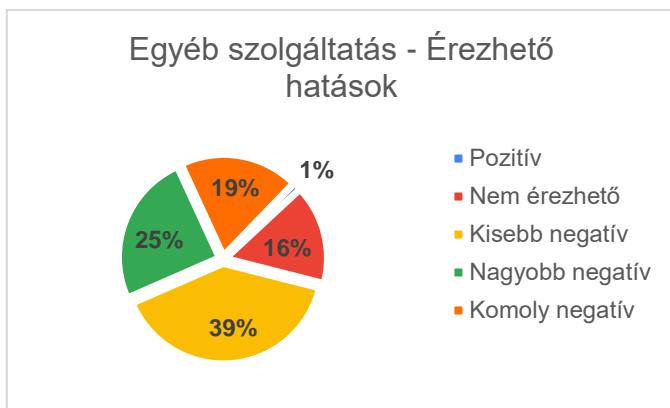
A felmérésben résztvevő vállalkozások adatai szerint a szektor helyzete hasonló az idegenforgalmi és logisztikai ágazat helyzetéhez, de a működéssel és elbocsátással kapcsolatos adatok számottevően pozitívabbak az említett két ágazathoz képest.

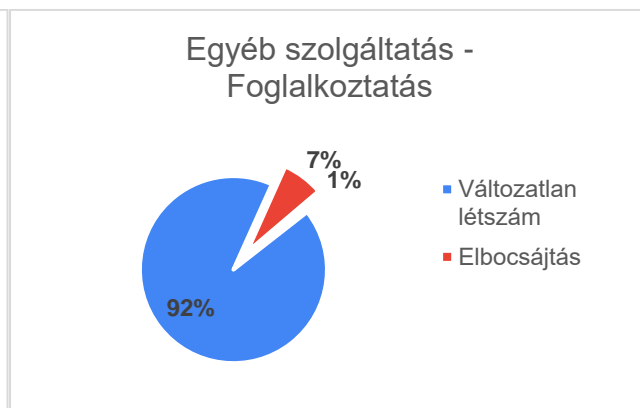
45. sz. ábra

46. sz. ábra

47. sz. ábra

48. sz. ábra

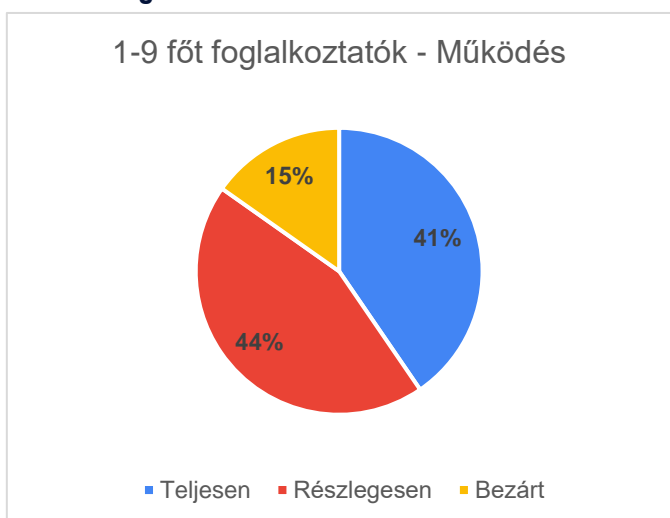
Cégnagyság szerinti statisztikák, eredmények

A felmérésben részt vevő vállalkozásoknál a legnagyobb arányú bezárás az 1-9 főt foglalkoztató vállalkozásoknál történt (15%), míg a 250 fő fölötti létszámot foglalkoztató cégek közül senki sem zárt be.

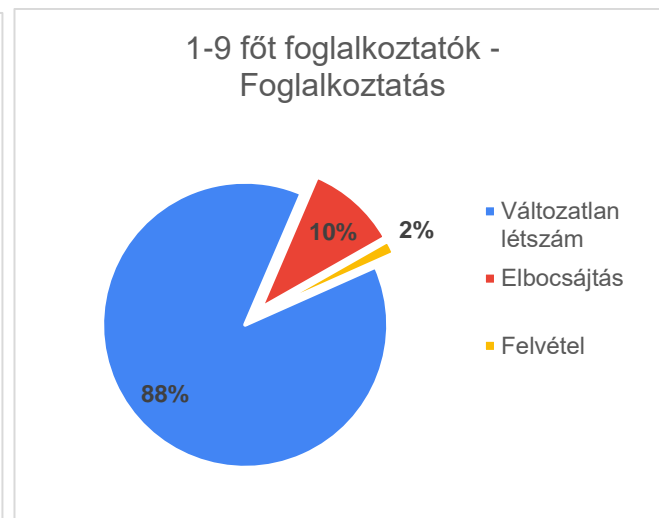
A válaszadó cégeknél a foglalkoztatás aránya viszont fordítottan érvényesült, az 1-9 főt foglalkoztató cégek közül 88 % működik változatlan létszámmal, míg a 250 fő fölötti foglalkoztatóknál csak 70 %, bár itt a cégek 25%-ánál munkaerő felvétel is történt. A legnagyobb arányú elbocsátás a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozásoknál történt (átlagban 26%-nál.)

A veszélyhelyzet hatásai annál kisebb mértékben érintették negatívan a vállalkozásokat, minél nagyobb létszámot foglalkoztatnak (1-9 fő között 47%-ban, 10-49 fő között 42%-ban, 50-249 fő között 38%-ban, míg 250 fő fölött 25%-ban).

1 – 9 főt foglalkoztatók

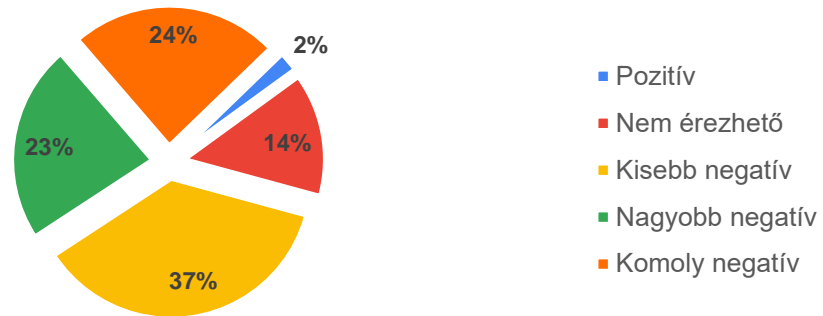

49. sz. ábra

50. sz. ábra

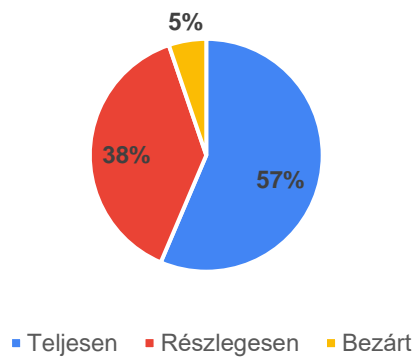
1-9 főt foglalkoztatók - Érezhető hatások

51. sz. ábra

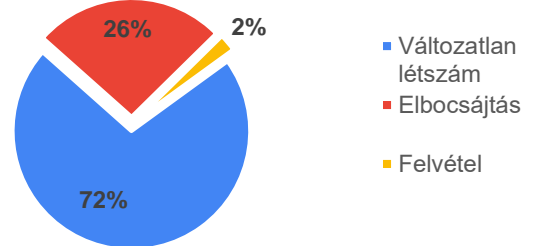
10 – 49 főt foglalkoztatók

10-49 főt foglalkoztatók - Működés

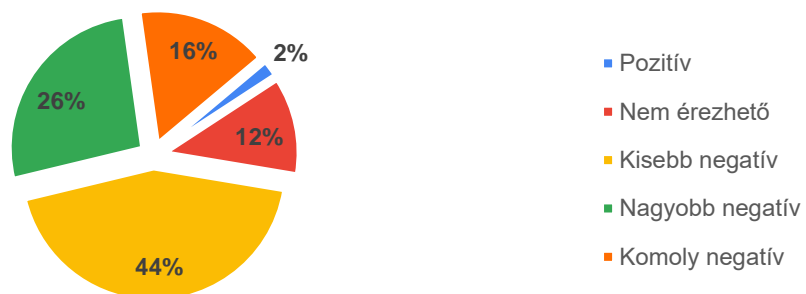
52. sz. ábra

10-49 főt foglalkoztatók - Foglalkoztatás

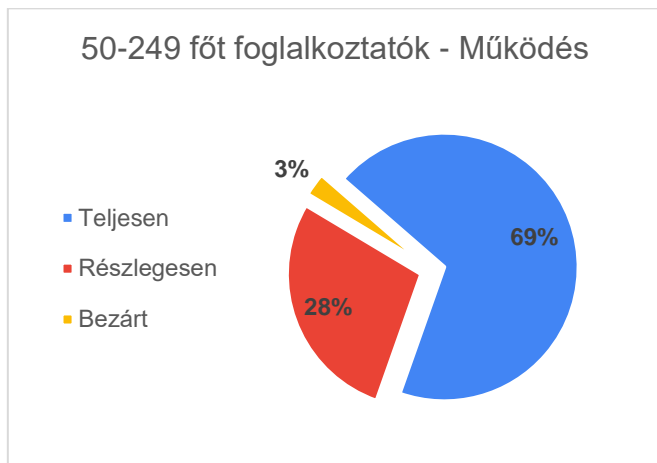
53. sz. ábra

10-49 főt foglalkoztatók - Érezhető hatások

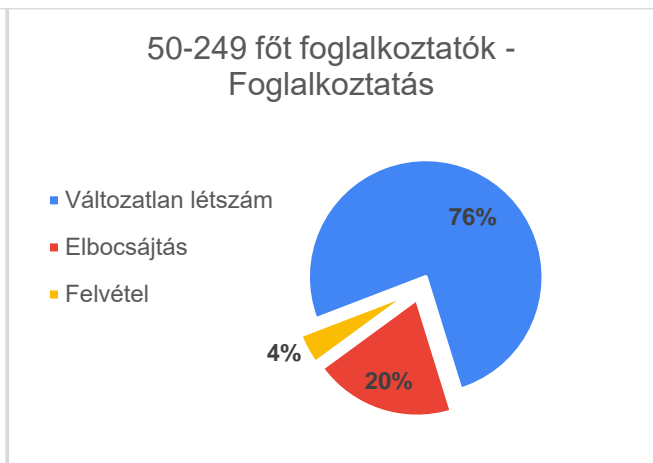

54. sz. ábra

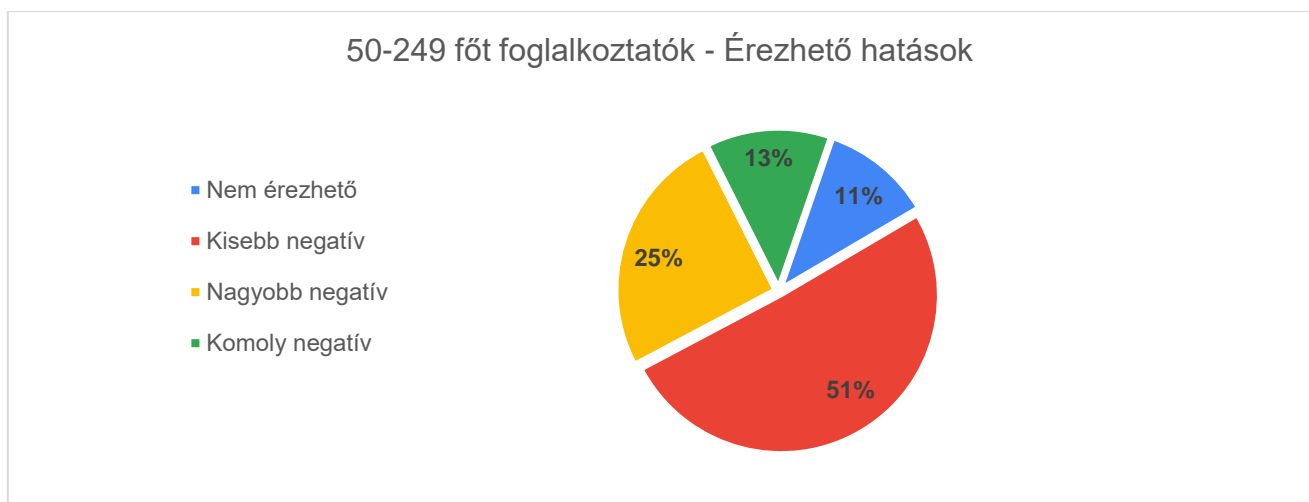
50 – 249 főt foglalkoztatók

55. sz. ábra

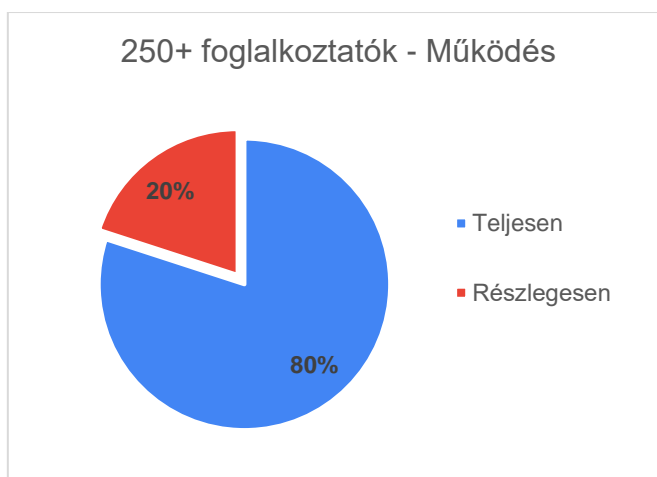

56. sz. ábra

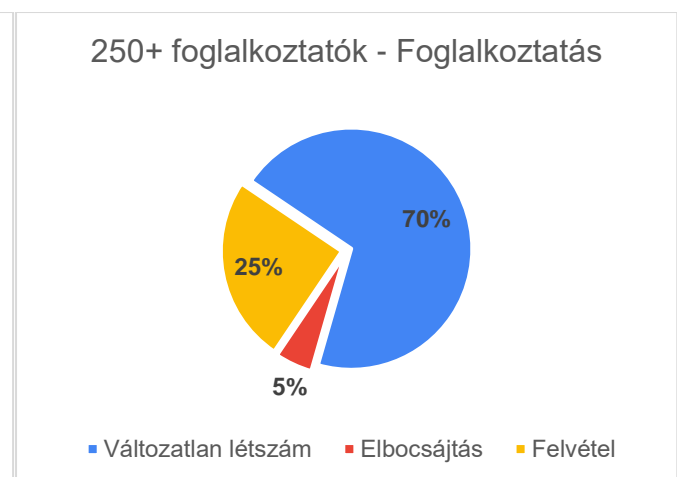

57. sz. ábra

250 fő felett foglalkoztatók

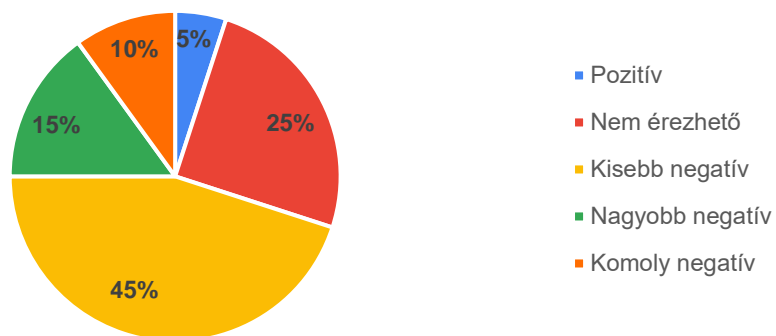

58. sz. ábra

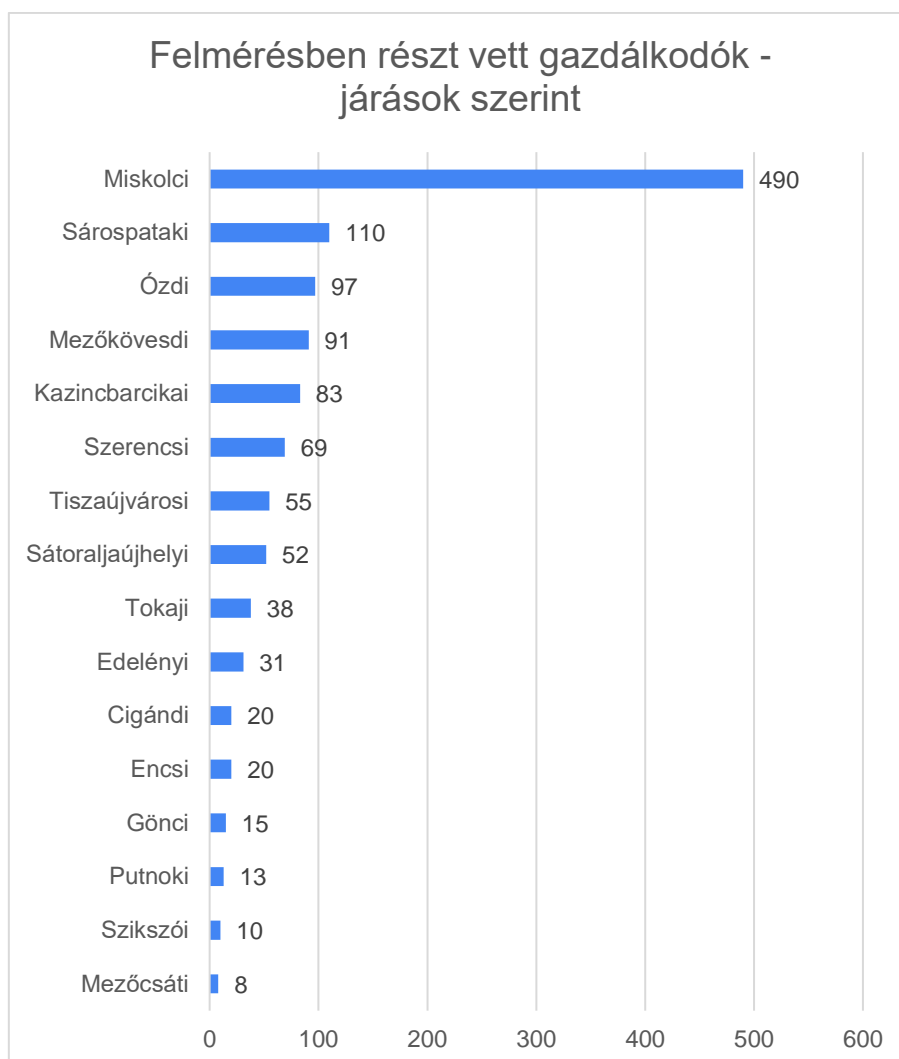
59. sz. ábra

250+ foglalkoztatók - Érezhető hatások

60. sz. ábra

Járások szerinti statisztikák, eredmények

61. sz. ábra

A felmérésben résztvevő gazdálkodók járások szerinti megoszlása arányos a megyében regisztrált vállalkozások járások szerinti összetételével.

Gazdálkodói vélemények, javaslatok

A kérdőívet kitöltők közül 537-en válaszoltak saját szavaikkal az utolsó kérdésre: „Kérjük, ossza meg velünk a témával (koronavírus járvány hatása) kapcsolatos véleményét”. Az összegzés ezeknek a vállalkozóknak a szabad szöveges válaszait ismerteti.

A szöveges választ adók jelentős részét rosszul érintette a kereslethiány. Ugyanakkor ezt nem említették problémaként a vegyipari cégek, egyes gépipari és élelmiszeripari, valamint élelmiszerkereskedelmi vállalkozások. A fizetőképes kereslet csökkenését hosszútávú problémaként említi több válaszadónk.

Az egyéni vállalkozók és mikro- vállalkozók körében a másik leggyakrabban említett probléma, hogy teljesen megszűnt a bevételük. Ez lehet azért, mert a rendelkezések miatt teljes leállásra kényszerültek, vagy azért mert önként bezártak a kereslethiány miatt vagy biztonsági okokból.

Biztonsági okokból elsősorban azok a vállalkozások zártak be, amelyek fő problémának a személyes érintkezés elengedhetetlenségét jelezték. Válaszadónk közül ezek a fodrászok, kozmetikusok, egészségügyi- és szociális ellátás területén tevékenykedők, az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások.

A kisvállalkozások körében nehézség a külföldi alapanyagok és áruk beszerzése.

A közepes és nagyvállalatok közül – a szöveges választ adók – néhányan a kereslethiányt, valamint az általános bizonytalanságot és kiszámíthatatlanságot említették.

Mind a négy vállalkozás típus a problémák között szerepeltette a fix költségek fizetését. Fix költségként az adókat, bérleti díjakat, közüzemi díjakat, béreket és járulékokat említették, amelyeket a csökkent vagy megszűnt bevételek mellett nehezen tudnak kifizetni.

Az építőiparban problémaként írták az alapanyagok és áruk beszerzését, valamint a pályázatok pénzügyi lebonyolításának időbeli elhúzódását, ami sok vállalkozásnak okoz problémát, és ezt a koronavírus még súlyosabbá tette.

A szállítmányozás, fuvarozás ágazatban tevékenykedő vállalkozások számára gond, hogy üzleti partnereik leálltak.

A megrendelések és a vevőkör elmaradásában leginkább érintett területek a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, a kereskedelem és a javítás.

A vendéglátóipari vállalkozások számára segítség lenne ebben a helyzetben az ÁFA 27 százalékról 5 százalékra való csökkentése a nem helyben fogyasztás esetén.

Autóipari beszállítók jelzése szerint szabályozni kellene, hogy a külföldi cégek a gyártás során felhasznált alapanyagok közül, amit lehetséges magyar beszállítóktól szerezzenek be. Ez több okból célszerű lenne: egyrészt a magyar cégek fejlődnének, és itthon jutnának piachoz, illetve, ha a mostanihoz hasonló veszélyhelyzet, vagy bármilyen szállítási probléma merülne fel, akkor is biztosított lenne az alapanyag ellátás, és a magyar munkaerő sem kerülne az utcára.

Szintén többen jelezték, hogy a hazai piac védelmére lenne szükség.

Javaslatok a gazdaság újraindításához - kamarai feladatok

A felmérés elemzésének eredményét alapul véve a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 11 pontban foglalta össze a gazdaság újraindítását segítő kamarai feladatokat.

1. A Gazdaságvédelmi Akcióterv minél szélesebb körű vállalati, vállalkozói igénybevétele, ennek kamarai támogatása
 - tájékoztatás a hitelek elérhetőségeiről, feltételeiről (NHP Hajrá, MFB, Exim Bank stb. termékek)
 - Széchenyi Kártya új termékeinek propagálása, és minél szélesebb körű vállalkozói felhasználás elérése
 - a Munkavédelmi akcióterv intézkedéseiről a vállalatok folyamatos tájékoztatása, esetleg kamarai támogatás az adminisztrációs feladatok elvégzéséhez
2. Oktatás, képzés
 - kiemelt együttműködés a Miskolci Egyetemmel, különös tekintettel a mérnökképzés folyamatos fejlesztésére
 - a duális szakképzés eddig elért eredményeinek megőrzése
 - a Szakképzés 4.0 stratégia folyamatos bevezetése a vállalatok életébe
 - on-line képzések szervezése
3. A Digitális felkészülés erősítése jellemzően a kisvállalkozások körében, a kamara Modern Vállalkozások Programjának fokozatos erősítése
4. A kamarai mentorprogram fejlesztése, amely a befektetővé válást, a külfiacra jutást támogatja
5. A beruházásoknál a helyi kivitelezők kapacitásainak és szolgáltatásainak igénybevétele, a kamara korábban kialakított „Vedd és véd” akciójának népszerűsítése, amely a hazai termékek, ezen belül a megyei vállalkozások termékeinek, szolgáltatásainak igénybevételét jelenti
6. A nemzetközi kapcsolatok fejlesztése, különösen a termékláncokban történő zökkenőmentes részvétel biztosítása, a határok átjárhatósága, vállalati igényekre azonnali reagálás, javaslatok és lobbizás formájában
7. A vállalati csődhelyzetek kezelése, javaslatok központi intézkedések meghozatalára - ha ez indokolt, a spekulatív felvásárlások kiküszöbölése, kamarai érdekvédelem, különös tekintettel a turizmus, vendéglátás, idegenforgalom területén
8. Az innováció, a K+F erősítése a megye vállalkozói környezetében, új programok, együttműködések (Miskolci Egyetemmel, Akadémiai Bizottsággal, kutatóintézetekkel)
9. Erős gazdasági szerepvállalás a „Creative Region” – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország programjainak kialakításában
10. A kamara szolgáltató rendszerének áttekintése, ha szükséges, az igényekhez alkalmazkodó, speciális szolgáltatások kialakítása (pl.: munkajogi tanácsadás, a munkába járás feltételeinek kialakításában történő közreműködés stb.)
11. A járványügyi veszélyhelyzetben kialakított programok folytatása, információgyűjtés, elemzés, javaslatok továbbítása a kormányzaton keresztül, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával együttműködve